

عَنْ حَمَارِيْرِ عَنْ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: أَغْطِيْتُ حَمَسَةً لَمْ يُعْظِمُهُنَّ أَحَدٌ فَقِيلَ (١) أَصْرِفْتُ عَنْ بَلْرَغْبِ (٢) مَسْدِرَةَ شَهْرَ وَجَعَلْتُ لِيَ الْأَرْضَ مَسْنَحَةً (٣) وَطَهُورًا (٤) فَأَهْمَاهَا رَحْمَلِيْرِيْنَ مِنْ أَفْرَكَهِ الصَّلَّاهَ فَلَمْ يَلْفَلِ (٥) وَاحْلَتْ لِيَ الْعَنَامِ (٦) وَلَمْ يَحْلِ لِأَحَدٍ فَقِيلَ (٧) وَأَغْطِيْتُ الشَّفَاعَةَ (٨) وَكَانَ النَّبِيُّ يَعْثُثُ إِلَىْ قَوْمِهِ خَاصَّةً وَيَعْثُثُ إِلَىِّ النَّاسِ عَامَهَ (٩).

Cabir'den, Peygamber sallallahu aleyni ve selllem söyle demiştir: Rabbim bana beş şey vermiştir ki onları benden önce hiçbir peygamber vermemiştir⁽¹⁾. Bir aylık yoldan düşmanının kalbine korku salındı⁽²⁾. Yer-zü bana mescit kilindi⁽³⁾. Toprak bana temizlik maddesi kuhndı⁽⁴⁾. Binaeleyh ümmetimden kime bir yerde namaz gelirse namazını orada kulsın⁽⁵⁾. Unimether⁽⁶⁾ bana helâl kilindi; benden önce kimseye helâl kılınmadı⁽⁷⁾. İna şefaat verildi⁽⁸⁾. Peygamberler özel olarak kendi kavimlerine gönderildi; ben ise bütün insanlara gönderildim⁽⁹⁾. Ebu Davud hariç Beşler rivayetmiştir.

DÖRDÜNCÜ BAB KADERE İMAN HAKKINDADIR

قالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿إِنَّ كُلَّ شَيْءٍ حَكَلَتِهِ بِقُدْسَرِ ﴾[القمر: ٩: ٤]. Allah Teala şöyle demiştir: "Şüphesiz biz her şeyi bir kader⁽⁵⁾ ile yaratılk" (Kamer: 49).

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: لَمَّا قَضَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَ الْحَكْمُ (١-٢) كَتَبَ فِي كِتَابٍ (٣) فَهُوَ عَنْدَهُ فَوْقَ الْعَرْشِ (٤) إِنْ رَحْمَتِي سَبَقَتْ غَنَبِيِّ (٥) رَوَاهُ الشِّيْخَانَ (٦) وَالْأَنْوَارُ (٧).

Ebu Hureyre'den, Peygamber sallallahu aleyni ve selllem söyle demiştir: Aziz ve cellî olan Allah mahlukatı yaratmaya hükmettiği zaman⁽⁶⁾ bir kitaptı⁽⁷⁾ yazdı, o da yanında Arş'ın üzerinde idi⁽⁸⁾; Şüphesiz rahmetim gazabımı geçti, diye yazdı⁽⁹⁾. Şeyhaym ile Tirmizi rivayet etmiştir.

- (1) Ruhu kudret elinde olan demektir ki o da Allah Teala'dır.
- (2) Yani ümmet-i davet demektir ki onlar da gönderildiğinden itibaren kuyamete kadar bütün insanlardır.
- (3) Ehli-i kitap olan Yahudilerle Hristiyanları açıkça söylemiştir, diğerleri ise bunu öncelikle dahildir. Allah dâha iyi bilir.
- (4) Sahih hadisitir. Müslim, 240; Ahmed, Münned, 2/317, 350; Ebu Avane, 308.
- (5) Yani geçmiş takdir ile demektir, buna göre kader Allah'ın esyayı ezevi ilmi ve iradesine göre takdir etmesidir yani her şeyi belli bir zamanda, belli bir yerde ve belli bir nitelikte sınırlamasıdır, bunu da Levh-i Maftuz'da tespit etmemesidir. Çünkü gelecek bapta Müslüman'la Tirmizi'nin rivayetinde şöyle denilmiştir: Allah gökleri ve yeri yaratmadan elle bin yıl önce mahlukatın kaderini yazdı.
- (6) Yani onları var etmeden önce durumlarını takdir ettiği zaman demektir.
- (7) Yani kaleme Levh-i Maftuz'a yazmasını emretti.
- (8) Maksat gözle görülen yükseklik değildir, bilağıs derece yükseliğidir. Sanki kitap Arş'ın üzerinde rindedir, o ise Allah katında yüksek derecededir. Çünkü Arş'ın üzerinde hiçbir şey yoktur.
- (9) Sahih hadisitir. Buhari, 3194; Müslim, 2751; Tirmizi, 3543; Ibn Mace, 189; Ahmed, Münned, 2/242, 259, 260. Rahmet gazab yemniştir. İlahî bir ihsan demek olan rahmet, her şeyden önceder ve her şeyden genişir. Allah Teala: "Rahmetim her şeyi kaplamıştır" (Arş: 156) demiştir.

Rabbim bana beş şey vermiştir onları benden önce kimseye vermemiştir. Bu da düşmanlarının kalplerine bir aylık yoldan düşen korkudur.

Tefsiri: Herhangi bir adam diye başlayan kısımdır.

Su mümkün olmazsa topraka teyemmüm eder, öyle namaz kılar. Eski ümmetler ise öyle değildi; namazları ancak havra ve kiliselerde kabul olunurdu.

Savaşlarda düşmanlardan aldırmızın ganimetler.

Onları bir yere koyar, bırakırırdı; gökten bir ateş iner, onu yakardı. Yani büyük şefaat.

Sahih hadisitir, onu besler rivayet etmemiş, ancak üçler rivayet etmiştir. Bkz. Buhari, 335, 438, 3122; Müslim, 521; Nese'i, 430; Ahmed, Münned, 3/304; Ebu Avane, 1173; Ibn Hibban, 3698.

Allah Teala şöyle demiştir: "Âlemler için uyarıcı olmak üzere kuluna Furkan'ı indiren Allah mübarektir" (Furkan: 1). "Bu Kur'an bana vahyolundu (En'am: 19). "Seni ancak bütün insanlar için müjdeci ve uyarıcı olarak indirdik" (Sebe': 28).